

1 Havkatten

Katten sto midt i trappa, og den ville ikke flytte seg.

Det var den største katten jeg hadde sett i hele mitt liv. Like stor som labradoren til min venn Oscar, og like svart. Øynene lyste neongult i halvmørket i kjellernedgangen.

«Eh ... katt? Kan jeg få komme forbi?»

Nei.

Det var ikke det at den sa det, altså. En kunne bare se det på den. Det var ikke for moro skyld den satt der. Det var ikke tilfeldig. Den satt der fordi den *ville* sitte der. Fordi den ville meg noe.

Jeg skulle på skolen. Jeg var allerede litt sent ute, og sånn som det regnet og blåste, ville sykkelturen verken bli særlig rask eller særlig behagelig. Og jeg hadde ikke lyst til å forklare Matte-Hanne at jeg kom for sent til timene hennes for andre gang på fjorten dager fordi jeg ikke torde gå forbi en svart katt.

«Husssj,» hveste jeg til den. «Vekk! Stikk! Ha det!»

Den åpnet bare gapet og viste meg en lyserød tunge og et sett hvite tenner som var både lengre og skarpere enn vanlige kattetenner. Og den var helt klart bedre til å hvese enn jeg var.

Jeg trillet sykkelstammen litt oppover rampa og gikk opp på neste trappetrinn. Katten og jeg var nå cirka to meter fra hverandre. Jeg viftet med den ene hånden.

«Forsvinn med deg!»

Den rikket seg ikke en millimeter.

Jeg er nok ikke verdens modigste jente, men akkurat da var jeg mye reddere for Matte-Hanne enn for katten. Jeg trakk pusten dypt, og så dro jeg med meg sykkelen oppover trappa det forteste jeg kunne. Nå måtte den vel flytte seg, eller ...

Katten gjorde et hopp. Ikke til siden eller bakover, men rett mot meg. Den traff meg i brystet og i ansiktet så jeg et kort øyeblikk ikke så annet enn svart pels. Jeg snublet, falt baklengs ned trappa og landet på ryggen i bunnen av kjellernedgangen med sykkelen og katten over meg. Bakhodet mitt smalt i betongen, og den ene albuen skrapte bortover den grove muren. Men det var katten som fikk meg til å ligge stokk stille med hjertet hamrende helt oppe i halsen. De gule øynene dens brant mot meg, og klørne boret seg gjennom regnjakka mi, gjennom genseren under og helt inn til den nakne huden. Det var en svart, pelskledd skygge som dekket nesten alt, og bak den kunne jeg ikke se annet enn blygrå himmel og regn som falt ned på oss begge i store, kalde dråper.

Den løftet den ene forpoten, med spredte, blottete klør. De var melkehvite i tuppen og blågrå lenger oppe.

«Nei,» hvisket jeg. «Ikke gjør det ...» Selv om jeg ikke helt forsto hva det var jeg var redd for at den ville gjøre. Jeg lå halvveis oppå den venstre armen min, men jeg prøvde å velte katten vekk med høyre. Pelsen dens var våt og tung, og ikke bare av regn. Den luktet tang og hav og saltvann. Og det var ikke mulig for meg å rikke den.

Svisj.

I en lynrask, feiende bevegelse hogg den mot ansiktet

mitt med poten, og jeg kjente klørne rispe huden rett over nesa, midt mellom øyebrynene. Blodet begynte å renne med det samme. Jeg kunne kjenne det sildre ned langs neserota og måtte blunke for ikke å få det i øyet. Og mens jeg ennå lå der, lammet og forslått, bøyde havkatten seg fram, og jeg kjente den varme, ru tunga raspe over panna.

Den slikket blod av det såret den selv hadde lagd.

«Clara! Hva er det nå, da? Du kommer for sent!»

Stemmen til moren min kom fra arbeidsrommet. Jeg bare sto der i gangen og fikk ikke fram et ord. Og like etter kom hun ut.

«Lille mus,» sa hun forskrekket. «Hva er det som har skjedd?»

Jeg ristet på hodet. Ja, hele kroppen min ristet faktisk. Jeg hadde vondt i hodet, det sved og brant i såret i panna, og det var som om jeg ennå kjente vekten av kattens våte kropp og lukten av tang og salt blod.

«En katt,» hvisket jeg. «Det var ... en katt.»

Jeg hadde ikke regnet med at hun ville tro meg. Jeg hadde forestilt meg at hun ville stille en masse spørsmål og si at jeg overdrev. Jeg mener, hvor ofte blir man egentlig overfalt av en svart kjempekatt?

Men slik var det ikke. Hun bare stirret på meg.

«Å nei,» sa hun. Ikke mer enn det. Og så begynte hun å gråte.

Kanskje det er best jeg forklarer et par ting. Moren min er ingen sippeguri. Hun er for det meste ganske tøff. Hun er

journalist. Frilanser heter det, fordi hun har sitt eget firma og lever av å skrive artikler til alle de avisene som vil betale henne for det. Og det er faktisk mange, for hun er god, og hun er flink til å finne spennende historier også. Faren min bor ikke hos oss mer, og det har han ikke gjort siden jeg var fem år gammel, så mor er vant til å klare det meste selv.

Og hun sluttet fort å gråte og fant fram førstehjelpsskrinet og begynte å rense såret i panna og det på albuen, samtidig som hun hadde mobiltelefonen klemt fast mellom skulderen og øret og prøvde å komme gjennom til legen.

«Du er nå nummer ... sju ... i køen,» sa en fjern liten mobilstemme. Mor smekket igjen telefonen med en hissig bevegelse og hentet en pose frossen mais og et håndkle ute på kjøkkenet.

«Her,» sa hun. «Hold det mot såret. Vi kjører dit selv.»

«Sykkelen,» sa jeg. «Jeg fikk ikke låst sykkelen.»

«Blås i det,» sa hun. «Det kan være det samme nå. Ta på deg en tørr genser. Vi vet ikke hvor lenge vi må vente.»

Hun var seg selv igjen. Moren som hadde kontrollen, moren som alltid hadde passet på meg. Men jeg kunne ikke glemme det vesle hjelpeløse «Å nei»-et. Eller det uttrykket jeg hadde sett i ansiktet hennes før hun fikk på seg morsmasken igjen.

Den åpne munnen hennes. Helt hvit om leppene. Og tårene som bare spratt fram i øynene hennes.

Som om hele verden nettopp hadde gått under.

2 Kattefeber

«Dette er til fem dager,» sa legen og ga moren min en resept på penicillin. «Og Clara ... Ikke ert katten mer, er du snill, OK?»

«Jeg ertet den ikke,» sa jeg. Jeg hadde så vondt i hodet, og det kjentes på en måte større og varmere ut enn det pleide. Dessuten var jeg øm i skulderen av stivkrampesprøyta, og katteklormerkene sved og brant mellom øynene på meg. Det føltes så urettferdig at den ellers så greie legen vår nærmest oppførte seg som om alt sammen var min egen feil.

«Nei vel,» sa hun. «Men hold deg iallfall langt unna katter den nærmeste tida.» Hun så opp på moren min igjen. «Ring meg hvis det blir rødt og hovent, eller hvis det blir blemmer rundt såret. Hun bør jo helst ikke få katteklorsyken.»

«Katteklorsyken?» sa mor. «Hva er det?»

«Mange katter har en farlig bakterie som heter bartonella. Den kan lett overføres til mennesker, men penicillin burde ta den i startfasen. Dere trenger ikke være engstelige.»

Det var jeg ikke heller, eller iallfall ikke så veldig. Jeg var mer redd for at kattemonsteret skulle komme tilbake.

På hjemveien stoppet vi først ved apoteket i Jernbanegata og senere ved La Luna, som er yndlingspizzeriaen vår.

«Hawaii med ekstra ost?» spurte mor.

«Ja,» sa jeg, selv om det føltes litt rart å kjøpe pizza

midt på dagen. Men regnet øste fremdeles ned, tett og grått, og jeg hadde en tung, influensaaktig følelse i hele kroppen. Jeg visste ikke om overdrevne mengder av smeltet ost ville hjelpe mot det, men det var da et forsøk verdt.

Det var ikke snakk om at jeg skulle på skolen. Mor oppførte seg faktisk som om det bare var et spørsmål om tid når den der bartonellabakterien ville slå meg ut, til tross for jod, sprit og borsyre, eller iallfall penicillin og en grundig sårrensing. Da vi hadde spist pizzaen og ryddet av bordet, ville jeg spille litt dataspill på rommet mitt, men isteden fikk hun meg til å krype sammen med et vatteppe og en bok på gjestesenga inne på kontoret der hun satt og jobbet. Det var jo trivelig nok, det var ikke det, men jeg fikk en følelse av at det var fordi hun ville holde øye med meg.

Litt over tre om ettermiddagen pep en SMS inn på telefonen min. Den var fra Oscar. «Hvorfor var du ikke på skolen?» sto det. Jeg visste ikke helt hva jeg skulle svare. Det var liksom litt innviklet å skulle forklare at jeg hadde blitt klort av en katt og kanskje ville bli syk av det. Til slutt skrev jeg bare «Syk ☹» selv om det ikke var sant – ennå iallfall.

Den natta drømte jeg om katten. Den ventet på meg ved sykkelkjelleren, akkurat som den hadde gjort i virkeligheten. Men istedenfor å overfalle meg strakte den kroppen i et langt, tilfreds og smidig kattestreck og gjespet så jeg kunne se alle tennene dens. «Du er min nå,» sa den og slikket seg om munnen med en lyserød tunge. «Min, min, min ...»

«Mor?»

«Ja, vennen min?» Hun satte seg opp i senga med et rykk, så våken at jeg ikke var sikker på om hun hadde sovnet.

«Mor, jeg tror jeg har feber ...»

Det dunket i panna, og armene og beina føltes lange som stilker, som om de ikke satt ordentlig fast på kroppen. Lyset fra nattbordlampen til mor boret seg inn gjennom øynene og videre inn i hjernen. Jeg lukket øynene et øyeblikk, men det var heller ikke bra, for da ble jeg svimmel og klarte nesten ikke å holde balansen.

Mor dro meg ned på sengekanten og la en hånd på panna mi.

«Du er jo glovarm,» sa hun. «Gjør det vondt her?»

«Ja.»

«Legg deg her, så ringer jeg til legevakta.»

Men det var tydeligvis ingen som rykket ut bare fordi en tolvåring hadde fått litt feber. Jeg lå med lukkede øyne i senga til moren min og hørte henne krangle med legen, fjernt og underlig ullent, selv om hun satt nesten rett ved siden av meg.

«Men penicillin *virker* jo ikke,» sa hun. «Hun har over førti i feber!»

Jeg døste litt. Det duftet så deilig rent og trygt av nyvasket sengetøy og mor og mor-sjampo, men jeg torde likevel ikke sovne helt. Katten var der fremdeles, kjente jeg. Den ventet i drømmene mine.

«Vil du ha litt vann?»

«Nei takk ...» Jeg var varm og sår i halsen, og jeg hadde ikke lyst til å helle noe ned gjennom den selv om jeg egentlig var temmelig tørst.

«Kanskje det er best at du drikker noe. Cola? Saft?»

«Litt saft, kanskje.»

Hun hentet det til meg. Så gikk hun ut på kjøkkenet igjen, og jeg hørte at hun satte på kaffetrakteren. Hun hadde tatt med seg mobilen og ringte til en eller annen.

«Det er Milla Ask. Beklager at jeg ringer så sent, men det er utrolig viktig at jeg får tak i søsteren min ...»

Så lukket hun døra, og jeg kunne ikke høre resten. Men selv midt i feberørska undret jeg. Jeg visste jo at mor hadde en storesøster, men jeg hadde aldri truffet henne. Og jeg fattet ikke hvorfor mor skulle ringe til henne klokka to om natta. Kanskje hun var lege? Nei, tante Isa levde av å tegne, kom jeg plutselig på. Vi hadde en gang sett noen kort med noen svært livaktige ender på i et butikkvindu. «Isa Ask Design» sto det på et stort skilt, og kortene var svinedyre. «Hun heter også Ask,» sa jeg og pekte. Jeg var ikke så gammel den gangen, kanskje åtte eller ni. «Det er fordi hun er tanta di,» sa mor. Men hun hadde ikke kjøpt kortene, og da jeg spurte om vi ikke kunne besøke tante Isa en gang, sa mor bare noe om at hun bodde «veldig langt ute på landet», som om det var i indre Mongolia og det bare var mulig å komme seg dit med helikopter eller hundespenn.

Det var alt jeg visste om tanta mi. Så hvorfor var det nå plutselig «utrolig viktig» å få tak i henne?

Jeg lukket trøtt øynene og orket egentlig ikke tenke mer over det. Men i mørket bak øyeløkkene kunne jeg høre katten synge. *Min, min, min ...* Jeg åpnet øynene igjen. Jeg tror faktisk jeg gråt litt, først og fremst fordi jeg var så trøtt og likevel ikke torde sove mer.

På den andre siden av den lukkede kjøkkendøra var mors stemme blitt høy og sint. Jeg kunne fremdeles ikke høre alle ordene, bare noe om *viktig* og *min datters liv*.

Min datters liv? Hjertet mitt hoppet over et slag. Trodde hun jeg var i ferd med å dø? Man kunne jo dø av farlige bakterier selv om man ikke var eldgammel og bodde på pleiehjem.

«Mor?» ropte jeg. Men hun hørte meg ikke gjennom den lukkede døra, og var nok veldig opptatt av telefonkrangelen også.

Jeg satte meg opp. Pang. En hammer traff meg midt mellom øynene, midt i kattesåret. Jeg klynket litt. Det gjorde så vondt, og det ville bare ikke gi seg.

«Mor?»

Jeg reiste meg. Kjøkkendøra var flere kilometer borte, men jeg kom da fram til slutt.

«... det kan det vel hende jeg må,» sa mor. «Men jeg forstår bare ikke at det går an å være så likeglad når ...»

Så fikk hun øye på meg.

«Neimen, lille mus, da. Sett deg før du går rett i gulvet.» Hun snudde seg fort bort, men jeg hadde sett det. Hun gråt. Igjen.

Mødre skal ikke gråte. De skal være voksne og sterke og passe på barna sine. Jeg er som sagt ikke så fryktelig modig, ikke sånn som Oscar, men jeg tror faktisk han også ville vært redd nå hvis han var meg.

«Gi meg adressen,» sa mor kort. «Så får jeg finne ut resten selv.» Hun skriblet noen hissige bokstaver på huskeblokka som hang på kjøleskapsdøra, og avsluttet svært

brått telefonsamtalen. Da hun snudde seg mot meg igjen, hadde hun tørket tårene og smilte på mors vis.

«Lille mus, vi blir nok nødt til å kjøre en tur. Tror du du orker det?»

3 Paddegift og snokespytt

Vi kjørte lenge. Mor hadde fylt baksetet på den vesle, blå Kiaen vår med puter og dyner, og jeg lå i grunnen godt nok, bortsett fra at jeg ble mer og mer svimmel, og det suste så rart i ørene mine, omtrent som summingen til en irriterende mygg, bare høyere og nærmere, som om den satt helt inne i øregangen. *Min, min, min*. Jeg sov nok litt likevel, for plutselig var vi ute av byen, og det var ikke lenger gatelys og trafikkstøy rundt oss, bare mørke, og iblant lysene fra en og annen bil. Vindusviskerne pep over frontruta, iiiii-ii, iiiii-ii, og regnet trommet mot biltaket.

«Kan vi ikke slå på radioen?» spurte jeg, for jeg tenkte at da ville jeg kanskje ikke høre mygglyden så sterkt.

«Jo da. Ligger du godt?»

«Helt fint,» sa jeg.

Det sprakte i høyttalerne i bilen mens moren min prøvde å finne en kanal som vi fikk inn sånn noenlunde. Stemmer og musikksnutter for forbi, men ble borte igjen i radiosuset.

«Det er visst ikke så lett her ute,» sa hun. «Skal jeg ikke sette på en CD isteden?»

«OK.»

Hun fant et Electra-album hun visste jeg likte. Electras klare, sterke stemme skar gjennom bassdrønn og trommerytmer: «Go where you gotta go, no matter how far,» sang hun. «Mama always told me, gotta be who you are, can't be nobody else, gotta seek your own star, gotta be ... gotta be ... gotta be who you are.»

Jeg lå og hørte litt på det. Det var som om hodepinen banket litt mindre voldsomt når jeg konsentrerte meg om å høre Electra istedenfor myggtonen. Så tok jeg mot til meg.

«Mor?»

«Ja, mus?» Hun skiftet gir og satte opp farten litt. Vi kjørte oppoverbakke nå, merket jeg.

«Er dette ... er denne sykdommen ... Er det noe man kan dø av?»

Hun fjernet foten fra gasspedalen, og bilen mistet farten nesten med det samme fordi det gikk så bratt oppover. Så snudde hun seg i setet og så på meg.

«Sånn må du ikke tenke, Clara-mus!» sa hun. «Nå er vi snart hos tante Isa, og da hjelper hun oss. Alt kommer til å gå bra. OK, vennen min?»

«Ja,» mumlet jeg. «OK.»

Men jeg sa det nok mest for hennes skyld. For mens hun satte opp farten igjen og kjørte videre gjennom regnet og mørket, kunne jeg ikke la være å tenke på én ting.

Hun hadde ikke sagt nei.

Bilen skumpet og skranglet bortover en vei som var så humpete at mor bare kunne lirke Kiaen bortover i sneglefart. Jeg satte meg opp. Det var rett og slett for ubehagelig å bli kastet opp og ned på den måten når man lå. Jeg stirret ut mellom forsetene og prøvde å danne meg en oppfatning av hvor vi var. Skinnet fra frontlysene hoppet over grusskrenter og sølepytter og høyt, vått gress. Veien gikk nærmest i en bred, dyp kløft. På begge sider gikk det bratt oppover en meter eller to, og selv om det hadde sluttet å

regne nå, var det bare noen få stjerner å se, for vi kjørte gjennom en skog av høye, kullsvarte graner.

«Er vi snart framme?» spurte jeg.

«Om ni minutter,» sa mor. «Det påstår iallfall GPS-en, men jeg tror ikke helt den har tatt høyde for hva slags vei dette er.» Hun prøvde å lirke seg utenom et hull, men klarte det ikke helt på grunn av de bratte veikantene. Krrrrrrrr. Noe skrapte mot bunnen på Kiaen. Kanskje det med helikopter og hundespenn ikke var så dumt likevel.

Det tok ikke ni minutter, men snarere tjue før vi svingte til høyre over en liten trebru og så lys mellom trærne lenger framme.

«Det må være her,» sa mor. «Det er nok ingen andre som vil bo så langt utenfor allfarvei.»

Vi kjørte gjennom en grind og over et lite jorde, og så stanset mor bilen på en gårdsplass mellom to hus. Der sto det fra før en eldgammel liten Morris Mascot med svarte sider og hvitt tak. Begge husene hadde stråtak, og murene var ikke av vanlig murstein, men bygd av slike steiner som man finner på bakken. Det var lys i det ene huset, og da mor åpnet bildøra, kjente jeg lukten av fuktig jord og granskog og vedrøyk.

Døra var en sånn halvdør som det iblant er i staller. Den øverste halvdelen ble slått opp, og der sto det en høy, pukkelrygget skikkelse med lange indianerfletter. Nei, vent. Hun var ikke pukkelrygget. Pukkelen hadde fjær og øyne og vinger. Det var en ugle, og den stirret interessert på oss som om vi var noe den overveide å spise til frokost.

«Kom inn,» sa den fremmede dama med ugla. «Så skal jeg se hva jeg kan gjøre.»

Det var altså tante Isa.

Tante Isa hadde fyrt opp i vedkomfyren i det store rommet som i mine øyne var en merkelig blanding av verksted og stue. En gryte sto og boblet og spyttet små skyer av damp og skarpe lukter ut under lokket med jevne mellomrom. Det var hyller og skap langs alle vegger hvor det ikke var vinduer, og på hyllene sto det ikke bare bøker, men også krukker og glass og verktøykasser, og rekker av kurver fôret med aviser – senere fant jeg ut at det lå vintersovende piggsvin og hasselmus i noen av dem. Det var et par umake lenestoler der, og to lange bord og en høvelbenk. Lyset kom fra to parafinlamper, og jeg kunne ikke se noen TV.

Jeg lå på en slitt gammel sofa som luktet hund, med to ryer oppå min egen dyne, og likevel frøs jeg. Tante Isa hadde vært grei mot meg, men ikke akkurat like grei mot moren min, syntes jeg.

«Bare sov hvis du kan,» sa hun til meg. «Her skjer det ingen ting.» De brune øynene hennes hadde samme farge som høstløv, og av en eller annen grunn trodde jeg på det hun sa.

«Katten ...» hvisket jeg.

«Ikke her,» sa hun. «Her kommer den bare inn hvis jeg gir den lov.»

Og det var ikke nødvendig å forklare noe. Hun visste det alt. Jeg fattet ikke hvordan hun kunne vite det, men det var en kolossal lettelse at hun bare *forsto*.

Overfor moren min var stemmen hennes helt annerledes – så skarp at man kunne skjære seg på den.

«Du skulle ha kommet litt før.»

«Hvordan kunne jeg det?» sa mor. «Det skjedde først i morges.»

«Ja, men hun fylte tolv i mars, ikke sant?»

Mor svarte ikke med det samme, selv om det jo ikke akkurat var noe vanskelig spørsmål. Først tenkte jeg at hun kanskje var like forvirret som jeg var – jeg forsto ikke hva fødselsdagen min hadde med saken å gjøre. Men da hun svarte, kunne en høre at hun ikke var det minste forvirret, bare sint og redd.

«Hun er ikke sånn som deg,» sa hun. «Hun er ei søt, gløgg og *normal* jente.»

Tante Isa så lenge på mor. «Det tror jeg ikke vi skal diskutere nå,» sa hun. «Nå må vi bare få feberen ned så jentungen kommer seg på beina igjen.»

Ja takk, tenkte jeg. Og hvis dere kunne få hodepinen til å forsvinne også, så ...

Tante Isa lettet på grytelokket og øste litt av grytas innhold over i et krus med en stor skje.

«Her,» sa hun og rakte meg kruset. «Det smaker litt bittert, men det hjelper.»

«Hva er det?» sa moren min mistenksomt.

«Paddegift og snokespytt,» sa tante Isa. «Hva trodde du?»

Jeg så forskrekket opp, men så så jeg at det var et glimt i de høstbrune øynene.

«Nei da,» sa hun beroligende. «Jeg bare erter moren

din. Det er pilebark og urter som kan hjelpe penicillinet litt på vei. Og når du har drukket det, masserer jeg deg litt i nakken og hodet. Alt sammen hjelper.»

Og det gjorde det. Paddegiften eller hva det nå var, smakte rett og slett pyton, men så satte tante Isa seg i sofaen, tok hodet mitt i fanget og begynte å stryke fingrene fast, men varsomt oppover halsen min, over nakken og helt opp i håret. Det følte bare så godt. Det var som om hun fjernet litt av hodepinen med hvert strøk. Selv da hun begynte å trykke meg på panna, som var så hoven av såret, gjorde det ikke det minste vondt.

Hun nynnet mens fingrene arbeidet, en ordløs melodi som steg og falt i merkelige rykk; det var iallfall ikke en sang jeg kjente. Iblant hørtes det nesten ut som om hun kunne synge to toner på en gang, en dyp og en høy. Jeg vet ikke hvorfor, men jeg begynte å tenke på vind og regn og lukten av høstløv. Og midt oppi det hele hørte jeg en dør bli lukket. Jeg åpnet øynene, som hadde glidd godt og grundig igjen.

«Mor?»

«Hun kommer snart inn igjen,» sa Isa. «Alt dette med urter og villsang er liksom ikke hennes greie.»

«Villsang?»

«Hysssj. Ikke tenk så mye. Det kan vi alltid snakke om senere.»

Til slutt var hodepinen helt borte. Og da jeg sank ned i søvnen, var det ikke lenger noen havkatt som ventet i skyggene.